

N E M Z E T I

T Á R S A L K O D Ó

November 14dik napján 1837.

VÁNDORLÓ KOMÉDIÁSNEK KIK EGY
CSÜRZEN ÖLTÖZKÖDNEK. *)

(Hogarth festménye Lichtenberg által magyarázva.)

Talán, mióta metsző kés 's festő ecset gúny iratra kezdettek használtatni, soha annyi vidor szeszély kicsin helyre öszve nem szorítottatott, mint itt. Bajosan lehetne e' lapra egy lombrakártyát vetni, a' nélkül hogy a' legfurcsább gúnynak egy vagy két vonásai, ne fedessenek el általa. — Minden szeglete Ceres e' szent helyének a' leghatalmasabb ligetisten (Satyrus) jelenlétét hirdeti. Az alatt míg alatt a' szérün ugrándoz, a' középén pajzánkodik a' csintalan, 's fejülről még egy csürben is a' fellegekből mosolyog alá. — Örökre kár, azt mondja tán valaki, hogy ennyi nevetető anyag bővség, itt szinte csak magában minden magasabb czél nélkül, használtatik fel. — Mennyit nem lehetett volna e' tűznél megmelegíteni! De ezek talán csak a' szegénység panaszai. A' láng észszel nem kell igen szorosán számolni, 's vele szintúgy nem kell perelni mint az éggel, mert a' kettő közt való titkos egyben kötetés bihetőleg messze terjed. —

*) Lásd az ide mellékelt kőmetszetet, Hogarth festménye másolatát. —

A' darab foliratja ez: Vándorló komédiásnék kik egy csűrben öltözködnek.

A' mi vándor madaraink itt a' csűrben, estve egy kis vigjátékot szándékoznak előadni, mellynek hirdető czéduláját, Hogarth szerencsére megtartotta. Ugyanis két példány belőle az ágyon fekszik, túl mindjárt a' pecsenyesütő rostélyon, az eltört tojások, az éjjeli fazék és az üres nadrág mellett. Noha e' czédulák együtt alig borítanak bé 4 négyszeg lábnyi tért, még is a' nevezett bútorokkal, élelem szerekkel, 's köntösökkel, mellyeket különben rendes háztartásban alig lehet ugyan annyi négyszeg rudnyi közelségben látni egymáshoz, közvetlen érintésben vagyunk. Egy kisség szűk a' hely. A' hirdető czédula azt mondja; hogy egy színész társaság ma estve a' fogadóban elő fogja adni: *The devil to pay in Heaven*, az ördög lármája az égben. A' másiknak csak az alsó vége látszik, 's a' *Dramatis personae* foglalja magában, legalább egy részét. Ezek: Jupiter, Juno, Diana, Flora, az éj, egy Siren, Aurora, egy sas, Cupidó, két ördög, egy lélek 's kíséret. Látni ebből, hogy a' hirdető czédulán is mint az ágyon és az egész épületben a' rend kevéssé erőssen lyrai. Az ördög már itt is üzi játékát. A' czédula még egy pár szomorú rendet foglal magában: „Utoltjára azon határ idő előtt midőn a' parlament határozata a' vándorló komédiások ellen teljesedésbe fog vétetni.“ Nem sokára tehát vége lesz ha mindjárt mint a' német honban szokás háromszor 's négyszer játszanának is egy másután utoltjára. — E' szegény ördögöket bajosan mentheti meg valami, még az angol törvény kupe-

czek legfáinabb szó facsarása sem. Ha a' parlament határozatában csak *against strolling actors* (vándorló komédiások ellen) állana, akkor csak azt kellene mondaniok: mi vándorlunk ugyan, de mi komédiások vagyunk: 's egy előre olly bátorságban lehetnének csürjeikben, mint londoni színházaikban. De fájdalom a' határozat így szól: *against strolling players* 's e' szó ellen még egy *hermaphroditák*ból álló társaság sem nyerhetne semmit. — De ki tudja még is mit csinálnak. — Igaz mindenütt, de sehol sem igazabb mint Angliában: arra hogy az ember a' világon igazán éljen, keveset kell tudni, de hogy biztosan igazságtalanságot tehesen, törvényeket kell tanulni. — Ennyit a' tisztos társaságról egészben. Most az olvasónak egyenként fogjuk bemutatni a' személyeket. — Mindjárt balfelől ül kétségen kívül az ég királynéja, Juno, a' koronával fején 's a' könyvvel előtte. Szerepét tanulja, 's hogy az alatt az időt másképpen is használja, kinyújtja halhatatlan lábát egy felfordított targonczára, 's a' csillag kendős éj isten asszonyával örökkévaló strimflijét (harisnyáját) foldoztatja. — Ez isten asszony tiszteletből kioltotta lámpáját, 's maga mellé tette. Milly szép 's kiméllő Hogarthtól 's az éjtől! Lyukak egy Juno harisnyáján, nem világosság elibe valók. — Könyvét egy nem egészen új bőrös ládára támasztotta; mert valóban az idő ismét letépte róla egy részét azon bőrnek, mellyet egykor érette a' szegény csikónak fülén végig huztak. A' láda, hogy elegendő magas legyen, a' kisebb felére van állítva, tehát hibetölég semmi sincs benne. — Rendszerént az az eset ládáknál, boroshordóknál, 's több efféléknél, hogy ha üresek, megmagasulnak.

A' könyv egy sótártóhoz van támasztva, mellynek félig nyitott fedele alól egy laska nyújtó vége áll ki. A' földi életben magában ezen eszközök a' konyhára tartoznak. Itt az ég előszobájában egyszersmind az Orchester számára tartatnak a' többi muzsikát tactussal 's zörgővel segedelmezendők. Azt mondják, nem rosszul hangzik olyan füleknek, mellyek nem igen erősen nehéz hallók. — Különösen a' kóborló múzsa sajátja látszanak lenni. — Podgyászaikat nem erősen terhelik, olcsók, 's egyszersmind kettős szolgálatot tésznek a' konyhán és a' muzsikában. — A' sótartó hátán látszik valami kréta írás, hihetőleg egy ellen szerep a' téj 's bor szállítók számára. — Közvetetlen a' sótartó háta megett van egy közönséges, földi tűz szerszám, aczél és kova egy hitvány csészében, testvérileg érintésben a' minden tűz szerszámok legméltóságosabbjával, a' Jupiter menykövével. Micsoda Jupiter! Ő a' villám mellett még közönséges tűz szerszámot is tart magának, hogy gyertyát gyújthasson vele, ha netalán nedves időben, a' villányos próbálatok, nem akarnának sikerülni. — E' menykő azonban olly könnyü szerrel 's olly repülőleg van a' ládán súly egyenlősítve, hogy azt hihetőleg a' legközelebbi felkiáltó jel a' Juno szerepében, egy szegény majomra fogja lerepíteni. E' kisdéd *dramatis personae* czoffjával 's spanyol köpenyegével, nem kisebbet tart kezében mint Sándor sisakját, a' nélkül hogy a' rajta levő tollaktól félne, mellyeknek büszke lobogása egykor az egész földet megreszkettette. — Egy majomtól igazán philosophusi, nagy és divat szerénti. És még minő tekintete! O! hulljon le bár a' menykő: a' bölcsnek ábrázatja kezeskedik arról:

impavidum ferient ruinae.

Még csak egy hozzávetés. Hát ha a' targon-
 cza egyszersmind menydörgés-szekér is
 lenne. — Kövekkel megrakva, egy ilyen észre-
 vehetőleg egyenetlen fentőjű kerékkel, felvált
 padló gerendákon végig hurczolva, bizonyosan
 nem fogja elvétni sikerét. Só tartók mellyek az
 Orchesterben, 's targanczák, mellyek a' meny-
 kövel terhes fellegeken még mellék szolgálatott
 is tésznek, jól illenek színészi tekergők bútoro-
 zatjába. Hol a' menykö libeg, ott bizonyosan a'
 dörgés sincs messze, rejtődzék az bár akár hol.
 — Ha ehhez még hozzá gondoljuk hogy a' bőrös
 láda éppen az lenne, mellyben a' zápor eső 's
 jég ide útaztak, ez által e' képcsoport olly nagy-
 szerűséget 's méltóságot nyerne, mellynek le írása
 minden prosán feljül van, 's ezért nem is
 mondunk róla többet. Hogy egyébiránt az éj-
 isten asszonyát egy szerecsen nő személye-
 sítí azt elég világosan észrevétette Hogarth
 ennek gyapju kondor haja által. A' jó emberek
 ez által megkiméllik a' szurokkormot, 's meg-
 kiméllik egyszersmind a' fejérműt is. Fontos
 körülmény egy olly háztartásban, hol, mint a'
 szín hátuljában láthatni, mosás és szárítás fájdal-
 lom! örökös.

A' csűr közepében ragyog Diána
 velut inter ignes
 Luna minores.

Öltözte nem az a' mit tulajdonképpen vad-
 ász öltözet-nek neveznek. Mindazon meg-
 különböztető jelek közül, mellyekkel a' régiség
 ötöt felruházta, semmi sem maradott meg egyéb,
 csak a' fél hold. Még az erkölcsiek is úgy
 látszik oda vagynak. — E' kép nézésekor akarat-
 ja ellent is az a' gondolat ötlík az ember fejé-
 be: Hogarth egy felfordult fonák Diánát

akart festeni, mint a' világ mellyben élünk hogy felfordult. Fején lobog a' feladás (capitulatio) fehér zászlója, a' hogy egy pajkos egykor a' fehér strutz tollakat, elnevezte. Továbbá, a' kétszeresen övedzett (bis cincta) itt egy sehol sem övedzett. Szomorú körülmény egy szüzesség isten asszonyára nézve. Végre, tudjuk hogy a' régiek Diánája, térdén feljűlig meztelen lábakkal, egyébiránt pedig gondosan bétakarva, festetik. Ez ellenben lábai térdén feljűlig kivéve, nagyon könnyű öltözetben jelenik meg, 's még azon is lesz az éj-istennéjének! foldozni valója. — E' még is igen sok. Maga a' medusa-fő is, melly mind ezeket részint jobban értheti, részint jobban láthatja mint mi; antiquariusi bámulást látszik mutatni a' szüz istenasszony ez annyira mythologia elleni viseletén. Mit mondok, bámulást, úgy tetszik hogy e' látmányra most legelsőbben szenvedni ő maga a' megmerevedés halálát, mellyet különben osztogatni szokott. —

Úgy látszik éppen készülöben volt a' halhéjas szoknyába, hajéksége kiméllése tekintetéből, belé hágni, midőn szerepe szavalása közben egy olyan helyre akadt melly nagy szónoki kitörést kívánt, 's melly feltartóztatta. Talán már meg is volt kötve a' szoknya 's a' szónoki kitörés, a' szoknya kötőjét csak mint következőt húzta maga után.

Csak egy pár szót e' szegény teremtmény becsülete mentésére. Igaz hogy egy szüzesség isten asszonyának rosszul van öltözködve, vagy legalább nagyon Diána ellenileg. De tett-e a' természet többet érte? Diána karcu 's magas volt, egy fő magassággal mult feljűl másokat. A' miénk itt törpe és kövér, 's e'

dolgok ez állása egy felette fontos körülményt szül. Fő és szív itt egymáshoz egy egész araszszal esnek közelebb. — A' mit a' szegény meleg szív forral, még azon szegényen 's melegen érkezik a' föbe, 's egy geometrai arasz egy erkölcsi mértfölddé lessz: O! boldogok a' magas, soványok, kiknél elég ideje van a' szív meleg mesterkedéseinek, a' mértföldnyi hosszú úton a' föig meghülepedni. — Ezért a' hosszú csönt rendszerek, ha nem is minden de sok virtusokra nézve eleitől fogva kedvezőbbek voltak, mint az inkább öszve nyomult 's húsos rendszerek. Ezen kívül szeme 's egész ábrázatja a' miveletlent az otrombát árulja el a' nézőnek, bár milly sok szem félre vezetőket ragasztott legyen is fel a' vizsgálódás megzavarására; átaljában inkább Ceres mint Diána meglehet hogy ez előtt ezen vagy más szerün valami hasznosabbat fogott csépelni mint tiszta verseket. — De bár milly kevés tanulságos 's átaljában véve látni méltó tárgy legyen ez istenasszony egy archaialogus előtt, még is úgy látszik hogy éppen az ő mostani feredő öltözete vonta kiváltképpen magára egy falusi Actaeon szemét, ki baloldalt a' fedelen keresztül kakutsál bé. (Végzete közelebb.)

KILENCZ EZER NYOLCZ SZÁZ HET-
VEN KILENCZ.

X.

Illy váratlan eseményt malhenrnak szokott nevezni mérgében az ember, melly többnyire rossz órákat csinál.

Kovács Pál:

Két óra múlva a' fehér ló vendég fogadása átjött, 's e' megszóllítással „szabad lesz-e szom-

széd úr“ az író szobába toppant. Légfit a' csuda fogá el az udvarias vendéglőn, kisipkáját kezébe fogva állt előtte. Ő, ki rendszerént csak a' tokait, 's budait parancsoló vendégek előtt szelöltetvé zöld bársony koronáját, mi egy jó nagy félgörög dínyre hajtól, csak tetején hetykélkedő arany rojtjával, 's zsir övedzte szélével különbözött; még csak egyszer látá az említett főfedőt kezében, mikor t. i. X** herczeg átútaztával, egy vándorló pecsét metsző zsidó által calligraphiai kanyirgókkal ékesített árjegyzékét vörös bársony párnán legnagyobb alázatossággal ő fensége lábaihoz tevé, mellyben egy ebéd, vacsora és éjiszállásért 100 aranyat kért.

„Kedves Légfi úr, hiszen az úr csinál olyan izéket, mellyek úgy hangzanak - - tudja már - - mint a' zsoltárok. Nem tudom, hogy hívják, mert azt soha sem tanultam.“

„Nem? — meg kell vallanom azt nem hittem, mert mikor keresztelt borát legjobb hegyaljai helyett adja, mindig azt vélem, hogy Ovid metamorphosisa fejében van.“

„Uraságod tréfál; de hogy küldetésemről szóljunk: hisz látta az idegeneket, az ángolt és a' mopsot?“

„Úgy látszik baráti egymásnak.“

„Az ánglus úr irtóztató gazdag.“

„Úgy-e? hát gazdagnak nevezi-e ön azt, kinek sok pénze van?“

„Minden esetre! hisz különben a' szegények lennének gazdagok.“

„Kedves barátom! tömérdek kincs van az égben és a' földön, miről a' gazdagok mit sem tudnak.“

„Ha úgy volna, nagyon sajnálnám, hogy atyám nem tanított.“

„Úgy nehezen hiszem, hogy most annyi pénze volna.“

„Azt hiszi? No így hát még is csak jobb, hogy semmit sem tudok.“

„Kétségkívül! de mi szél hordta hozzám?“

„Valahára dologra jövünk! Egy halálos történet történt.“

„Virágzunk és elnyilunk!“

„A' legkegyelmesebb és leggazdagabb ánglus urnak companistája a' mops, hogy is mondjam csak.“

„Hát megdög.“

„Meghalálozott.“

„Úgy-e? tán csak nem kell felelevenítenem?“

„Nem — a' lord úr itt fogja nyúgodalomra helyeztetni; kertemben keresett is már számára egy csendes helyet hova egy sirkő fog tétetni és az úr írjon valamit rá.“

„Bolondnak tart-e az úr?“

„Isten mentsen, ugyan mi jút eszébe! a' ke-serves lord úr pontosban 's jobban megfizet, mint akarmeltyik könyvárus; azt gondolom sirkálna néhány sort, tudnék én csak!“

Légfi hátatfordított neki, 's a' vendéglő dönyögve haladt ki az ajtón.

E' félbe szakasztáson bosszankodva ült Légfi íróasztalához. Sok idő telt bele, miga' költemény föltáródott előtte. Most felpattantak a' kapuk, megjelent a' múzsa könnyü, játszi szellőktől lengtetett köntösben, mint szépeink szoktak a' bálokban, 's vezeté az álmodozót, fel a' Hypocrene kútjához. A' lelkesült felemelé szemét 's a' - - - gyors szekérben látott hosszú kabátos pislogata az asztal egyik szegletére dőlve, — egész mennye kártya várként omlott össze.

XI.

De te; mint a' néma sír
Szótalan vagy és hideg,
Képed zordon, elborúlt
Kebled pusztárengeteg

Szánlak, hogy nem értheted
E' szív égi érzetét!

Bajza.

„Megzavarám muzsájávali rendez vous-át“
— mond ez tiszta magyarsággal „de istennéje is
mért bocsátá el követem felelet nélkül.“

„A' lord olly ajánlatot tett nekem, melly
a' költészet érdemét.“

„Meggförtöztetné, azt véli ön? Uram száza-
duk annyi írókkal bír mint a' mező virágokkal
's e' legio mindenre, mire csak egy szótárban
találhatni verset ír. Ha egy szép trüsszent a' mu-
zsa már tele veszi száját, az olvasó közönségnek
tudtára adandó, hogy ezt milly kellemmel tevé.
'S mint az előkor literaturai oriasai lovagjaik vért-
jeit halhatlanná tevék, a' mai költészet tárgya
egy szép nő báliruhája. De hogy szándékomat
ne felejtsem éppen nem látom, hogy mopsomat
mért nem akarja versre méltatni? Nem örökité
Homer az Acheusok minden kutyáit és az U-
lyssesét? Nem irt e' Catull egy kanári ma-
dárta és Anakreon egy fecskére verset. 'S nem
énekle Alfieri kedvese lovát 's barna kutyács-
káját 's végre Blummauer „azt az isten szép
lovát“ mint Vörösmartyjok mondja. 'S tán a'
költők, soha sem vesznek nemtelenebb tárgyak
rajzolatára pennát kezökbe? 'S ön nem tehetne
e' kedvenczem sirkövére egy heliconi virágocskát?“

„Hm!“ — gondolá az angol beszéde által
ingadozó Légfi, e' factumok lehazudtolhatlanok,

's ama' poëtica licentiák közé számithatók. melyek különben is a' sirversekbeu annyira divatban vannak. Uram isten! ha egy temető csendes keblébe lépünk, 's a' sirversek olvasásához kezdünk, azt hinnők, hogy mind talpig becsületes emberekkel van rakva ez a' föld, mert mindenik sírkő alatt legalább is egy angyal fekszik! Itt mind reményteli ifiak, ártatlan virágzó lányok, nemes lelkű szűzek, hű nők, szerető anyák, derék atyák, nagy emberek, jóltévő gazdagok, nagy honfiak és bölcs öregek, röviden e' rossz világnak igen jó lények nyugosznak! Amott az örökké új fájdalom könnyei hullanak, tova a' hátra maradtak szive reped meg, 's gyakran semmi sem igaz az, e' panegyricus rendeket befejező; „örök nyugalom“ ohajtásánál! De hogy ön mopsárra jőjünk, mit akar, hogy róla írjak.

„Mindent, mit lehet, mert ő mindenem volt!“

„Mindene?! — Szegény ember! Ön hát soha sem szeretett? Önnek soha nem volt egy barátja is?“

XII.

Oh, hogy éltünk szerencséje
 Vagy csal minket, vagy kifoszt!
 Messzi szépség báb közelben,
 Ért boldogság sirba lebhen....
 Oh, hogy éltünk istenneje
 Vagy hazug, vagy gyilkot oszt!
 Kabó s Ferencz.

Keserű hahotára fokadt a' hosszú kabátos. Némi szünet után szólla. „Volt idő, mikor dagadó mellemben olly ideált hordék, mit majd barátomnak, majd hölgyemnek mondék 's melly álmaimat a' föld minden kecsével ékesítve lebegé körül. Minden rózsából ő pevetett felém, minden forrásban az ő képét látám, őt

láttam minden lugasból felém inteni, ő lengett felém a' csillagos égről.

„Vagyonos, minden tekintetben független 's szabad valék, ifjú kebellem, melly egy egész világot szeretve akart átölelni.

„A' plymouthi úton fosztogató bukkant rám... ő az én Jonathánom volt! Egész valója tolmácsolá, hogy kétségbe esés határzá e' mére nyre. Kártya sodorta őt az örvénybe, mellyből kiragadám, 's szívem 's vagyonom vele megsztám.

„A' következő télen Irlandba mentem. Itt egy — hitelezőktől lakából kihányt — családot menték ki éhhalál torkából. A' szabadítottak készek valának éltoket adni az enyimért. Lyányok kezét választám, és a' koldusnémbert tiz grófság 's egy millió asszonyává tevém. A' két szárnyain lebegtem, 's egy év multán Emmi fiút ada nekem! Gyönyörű képe a' multnak...! Azonban fontos ügyek Scotiába szállítanak. Emmi sírva csüggött ajkimon, mig Jonathán jobomat kebelére szorítá.

„A' feldagadt vitorlák messze lebbentének; a' rév azonban alig tünt el a' láthatárról, 's szél csend lepett meg, hajónkat varázslánczokkal oda kötő. Az alkony fejünk fölébe lebegett, 's az éj nem hozza álmat rám. Kimagyarázhatlan nyugtalanság a' hajófedelezetre üzött, 's gondolat ötlék agyamba, 's szívembe vágy kedveseimet meglepni 's keblemre szorítani. Egy csolnak szárazhoz ringata. A' kérti kastély ablakán fény pillogott még át. Sötét lombok alján titkon oda vonultam.... 's a' virágok közt átpillantva, bah, mit kelte látnom! Most — huszonöt évek után — is szívemre üzi véremet ennek emléke!“

XIII.

Két nehéz dolog homálya
Föllegként sötétlék rája.

Kelemen János.

Szünet következett. Légfi mélyen felindulva az ingadozó alá széket tolt, ki halálsárga arcot mereszte rá. Miután kevésbé rendbe szedé magát, folytatá: „Hangos kiáltással rohantam a' műlatóházba, kezemben töröm a' mindig nálam levő. Az áruló hangom megismerve a' gyertyát leüté, 's a' setétben mindkettő kikerülé bosszúmat. Dühöngésem az egész várat fellármázta. Szolgáim előrohantak, kitekerék töröm kezemből 's ágyba vivének. Ágyamnál megjelent a' hűtlennő és a' gazbarát, csudálkozának állapotomon, sirtak. Ez legfőbb pontra emelé dühösségemet, ágyamhoz kötözének 's az orvosok örültségnek nevezék állapotomat.

Bedlamba hurczoltak. — Az ember gyűlölés mély gyökeret vert keblemben, utálva fordúltam el minden látogatásomra jöttektől. Egy mops, mit hajdan néhány csintalan gyermek kezéből menték meg, kik őt a' Themsebe akarák vetni, 's az olta hű követőm ide is elkisért osztotva sorsomban. Mogorvasága annyival inkább megtetszett nekem, minthogy érzemelveimmel összehangzott, 's nem szerethetve az embereket egy állatot választék barátommá. Több évek teltek, míg egy derék lelkű orvos lett az intézet felügyelője, ki orvasolhatlan buskomolyságnál, bennem egyéb betegséget nem látva, elbocsátásom kieszközlé. Jóságomba érkeztemkor a' bűnösöknek hült helyét találám, gyermekem is elviek magokkal; nyomukat, minden kutatásim daczára, elvesztém.

Jóságomon többé nem maradhaték, egy'sötét szellem a' visszaemlékezés tevé rá ke-

zét, 's házam minden zugja előbbi boldogságom tünteté fel lelkemben, a' most kétszeresen sebzőt, minthogy csak álnok tettetés ringata keblén. Egy rokonomat téve vagyonom felügyelőjévé a' száraz földre útaztam. Össze jártam Európát, magam a' különböző nyelvek megtanulásával kívánva elszorni, mert szent kötelességemnek tartám azon nemzetet nyelvén szóllítani mellynek keblében vesztegtek; merre csak mentem mindenütt kikaczagták a' mogorva mopsot és gazdáját. Szám-talan képekben láttam az életet, láttam az embereket különféle körülményeikben, de e' kebel mindég hideg és üres maradt 's mopsom egyetlen barátom vala e' napiglan. — És most ítélje meg ön milly mélyen kelle megrázni e' válásnak — ítélje meg azon különczöt, ki annyira ragaszkodott egy lényhez, mellynek állathőre alatt olly szív dobogott, mihez hasonlónak Európa messzi vidékein, a' teremtő olly számtalan ezer hasonmásai között, nem akadáhatott!“

XIV.

Ha reményid árboezát
Sorsviszálya széttöré
Nézz a' csillagok köré
Ők lesznek vezérideid,
Ha szivedben él a' hit.

Bajza.

„Szegény ember“ sohajtá Légfű, — „a' sors mostoháiban bánt veled, mint a' legutólsó útsza koldussal; mindent adott, mit a' világ szerencsének nevez, 's a' helyett a' boldogságot törle ki földi léted könyvéből! Szegényebb vagy a' szegénynél, 's fényes nyomorúságod iszonyatos tanúság a' gazdagságot legfőbb kincsöknek tartó porlelkek számára, De régi monda, hogy a' megelé-

gedés csak szalmás kunyhókban lakik, mert sokkal biztosabb a' kicsiny kör, mint a' márvány paloták nagy termei. A' semmi hiányt, semmi szükségét nem ismerő szivek mindig távol vannak egymástól, nincs alkalmuk a' közeledhetésre, nincs okuk egymást becsülni, de ha vészterhes felhők tornyoznak az egen, 's a' villám semmivé tevésel fenyegeti a' magános házacskát, akkor karok, ajkak és szivek egymásba ragaszkodnak, hogy együtt szenvedjenek és haljanak!

„A' természet útai titkosak“ — folytatászünet múlva Albion bús magzatát vigasztalando — lelkünknek, míg e' porhajlék lakása, nem kell elcsüggednie! Sokszor örömmel aratjuk, mit könnyek közt vetettünk, az eltikkadt útast fáradságos mászásáért paradicsomi kilátás jutalmazza a' tetőn. Nem szállhatna-e egy lény, béke angyalként, ön szive és mostoha sorsa közé? Egy lény, ön vérenek vére, önhöz a' szerelem legszorosb lánczával csatolt!? A' misanthrop felemelkedett székéről, kialudt szeme szikrázott; Légfi fölemeltebb hangon folytatá: „Nem vezethetne-e a' sors ön karjai közé egy ifjút, ki tárt karokkal ez édes szót rebegné „a' t y á m!“ Mi lenne huszonöt évi szenvedés egy illy pillanatért?!“

„Fiam!“ — nyögé a' szereacséllen — „fiam!“ karjait akarhatja ellen az ajtó felé terjeszté, reszketett, ingott és a' bejövő Welling mellére dőlt.

XV.

Mért e' reszkető könyű szememben?
Kölcsy.

Welling bámulva állott, az ángol kezével homlokát törle, mintha rossz álmait akarná elszéleszteni, Légfi mindkettőt székkal kínálá.

„Jöttem, önnek — ígéretem szerént — evangelistám bevégzését tudtára adandó,“ kezdé Welling szünet után.

„Felséges“ — felelé Léghi — „sok szépet halottam e' képről kifogyhatlan dicséretében.“

„Tinka!“ kiáltá a' művész pirúlva.

„Nincs miért pirulnia, hogy egy avatlan művéről itél. A' tiszta szívből jövő, 's józan okosságtól vezérelt ítéletek nem megvetendők.“

„Tinka képemet. —“

„Valóságos raphaeli műnek tartja, azt már nem tudom a' kép remeksége, vagy a' festő ehzei hasonlatosságáért.“

Welling zavarodva hallgatott. Az angol megszóllalt.

„Ön festő?“

„Szolgálatára.“

„Utazott-e?“

„Európa nagyobb részét bejártam.“

„Olly ifian?“

„Sorsom korán a' világba taszított.“

„Hazája?“

„Anglia; gyermekkori éveim titokba burkolvák.“

„Csodálatos! Én nagy kedvellője vagyok a' festészetnek.“

„Azon örvendek.“

„Szabad lesz-e szobáját megnézni?“

„Szívesen látom, de néhány hiresebb művek másolatain kívül nem sokat láthatni.“

„Nem örömet emlékezünk-e régi ismerőseinkre, azoknak jól eltalált képeit látva? kérem tárja fel teremtményei műtemplomát.“

Welling meghajtá magát 's a' lordot szobájába vezeté.

(Végzete közelebből.)